

« معرفی موزه ها »

کاخ موزه سلیمانیه (موزه نقاشی های دوره قاجار)

سازمان مؤسس: سازمان میراث فرهنگی گردشگری، صنایع دستی و گردشگری؛

وضعیت فعلی موزه: در دست تجهیز؛

آدرس: کرج _ بلوار امامزاده حسن _ انتهای خیابان کیانپور _ جنب مدرسه استقلال .

زمینه اصلی فعالیت تخصصی موزه: تاریخی، فرهنگی

کاخ سلیمانیه مربوط به دوره قاجار بوده و امروزه در انتهای ضلع جنوب غربی دانشکده کشاورزی قرار گرفته استواق شده است. این اثر در تاریخ ۲ اسفند ۱۳۲۷ با شماره ثبت ۳۷۰ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

این بنا در دوره فتحعلی شاه قاجار و به دستور وی برای اقامت تابستانی در باغ بزرگی که هم اکنون دانشکده کشاورزی است بنا شده است. کاخ سلیمانیه و باغ زیبای مقابل آن و نیز ساختمان‌هایی که جهت ملازمین موبک شاهی تعبیه شده بودند، مجموعه اقامتی و فرماندهی کوچک و بسیار زیبایی را ایجاد کرده بودند. در تالار این بنا، دو نقاشی از عبدالله خان نقاش باشی روی دیوارها کشیده شده که یکی تصویر آقا محمدخان و دیگری تصویر فتحعلی شاه و اطرافیان‌شان است. در تابلوی بارعام فتحعلی شاه، سلیمان میرزا به صورت کودکی در کنار تخت شاهی تصویر شده است.

بر اساس تاریخی که بر روی یکی از نقاشی های دیواری این کاخ وجود دارد. احتمالاً ساخت بنای اولیه در سال ۱۲۲۵ (هـ.ق) آغاز شده و در سال ۱۲۲۷ (هـ.ق) فتحعلیشاه دستور تکمیل و گسترش مجموعه راداده است و در سال ۱۲۲۸ (هـ.ق) با تکمیل تزئینات داخلی به پایان رسیده است. پس از مدت زمانی نه چندان طولانی این بنا متروک می گردد .

زمانی که محمدشاه قاجار به سلطنت رسید بسیاری از شاهزادگان را کشت و یا نابینا کرد. از این رو بسیاری از شاهزادگان قاجار از بیم جان خود به خارج از کشور گریختند. اما این بنا باز هم به گفته سیاحان خارجی در زمان ناصرالدین شاه قاجار رونق گرفت و پس از تعمیراتی که در آن دوره بر روی بنا انجام شد. تبدیل به قصر تفریحی و بیلاقی ناصرالدین شاه شد .

در طی تعمیرات کاخ تزئیناتی بدان افزوده شد که شامل گچبری ها و تزئینات زیر سقف بوده است. پوشش خارجی بام تالار نیز حاصل تعمیرات دوران ناصری است چرا که این بنا در واقع بازمانده ای از بناهای قاجاری دوره اول می باشد و اگر جزئیاتی در آن همچون شیروانی مشاهده می شود به دلیل تغییراتی است که در دوره ناصری بر آن وارد شده است.

ساختمان کاخ آجری است و نمای آن تزئینات ویژه ای ندارد. بنای این کاخ روی پیلوت ساخته شده که در زمان خود نوعی نوآوری به شمار می رود.

این بنا در نوروز ۱۳۹۰ بعنوان کاخ موزه افتتاح گردید و پس از آن با توجه به دو دیوارنگاره ی منحصر بفرد و تصمیماتی که در اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان البرز اتخاذ گردید کاخ موزه سلیمانیه با عنوان موزه نقاشی های دوره قاجار تغییر نام پیدا کرد. هدف از ایجاد موزه نقاشی های دوره قاجار آشنایی مخاطبین موزه با شیوه ها و ابزار نقاشی در دوران قاجار و همچنین معرفی برخی از نقاشان سرشناس آن دوره می باشد.

نمای شمالی کاخ سلیمانی

تصویر شاهزاده های قاجار در موزه نقاشی های دوره قاجار
موزه جانور شناسی استاد جلال افشار

سازمان موسی: گروه گیاه پزشکی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران؛

تاریخ تأسیس: سال ۱۳۰۸؛

نوع وابستگی: دانشگاه؛

آدرس: کرج _ دانشگاه پردیس کشاورزی.

موزه جانورشناسی استاد جلال افشار در محوطه دانشکده کشاورزی کرج واقع شده است. این محل که بانی آن مصطفی قلی بیات بود، نخست بانام «مدرسه فلاحت» فعالیت خود را آغاز کرد؛ موزه حاضر در سال ۱۳۰۹ به همت وزارت کشاورزی و باتلاش شادروان استاد جلال افشار در همین محل تأسیس شد و از سال ۱۳۲۴ تاکنون زیر نظر دانشگاه تهران به فعالیت خود ادامه می دهد. موزه جانورشناسی کرج دارای دو طبقه و ۱۷ گالری است.

در این موزه میتوان انواع جانوران و حیوانات از جمله ماهیهای مرکب خلیج فارس، مرجانها، ستاره دریایی، انواع کنه، پروانه ورتیل را دید. علاوه بر این ۵۰ هزار نمونه حشره و پنج هزار نمونه کنه این موزه را به یکی از غنی ترین موزه های حشره شناسی کشور بدل کرده است. موزه جانورشناسی کرج تنها بخش نمایش جانوران و حشرات محدود نیست بلکه دارای بخشهای مختلفی همچون آزمایشگاههای آموزشی، پژوهشی، اتاق تاکسیدرمی، عکسخانه و کتابخانه تخصصی نیز میباشد.

موزه جانورشناسی استاد جلال افشار؛

خانه موزه آیت الله طالقانی

سازمان موسی : اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان البرز؛

آدرس : طالقان، روستای گلیرد؛

زمینه اصلی فعالیت تخصصی موزه : معرفی شخصیت و آثار آیت الله طالقانی؛

خانه موزه آیت الله طالقانی؛

«خانه مرحوم آیت الله طالقانی در مرکز روستا و در ضلع شمال شرق مسجد و در ضلع غربی حمام روستا واقع شده و شامل اجزای مختلف خانه های ایرانی است. خانه متشکل از اجزای مختلف است، بخش ورودی حیاط میانی، فضای مسکونی زمستانی و تابستانی و حیاط شمالی، اجزاء را شکل می دهند، استقرار حیاط و خانه در محوطه ناصاف و شیب دار دامنه کوه سبب گردیده، اختلاف سطوح مختلف ما بین اجزاء خانه به وجود آید، به همین دلیل حیاط شمالی در سه تراز مختلف قرار دارد، حیاط مرکزی نیز چنین موقعیتی را داراست و حتی بخش مسکونی تابستانی و زمستانی بنا نیز دارای چنین اختلاف سطوحی است. این اختلاف سطح سبب ایجاد چشم اندازهای زیبایی در عمارت شده است.

ورودی اصلی خانه در قسمت جنوبی قرار دارد، این ورودی از طریق یک راهرو به حیات میانه، راه می برد در کنار این ورودی ایوانی قرار دارد که در اصطلاح محلی به آن مهتابی می گویند این مهتابی که از شمال نور می گیرد و معمولا آفتاب به داخل آن نمی تابد هنگام فصل گرما استفاده می شده است چشم انداز مهتابی مشرف به دره وسیع طالقان است. عد از ورودی و مهتابی مجاور آن حیاط مرکزی قرار دارد که دارای دو

سطح متفاوت است و معمولا در آن سوی آن گل های دارویی کشت می شده است، یک معبر باریک، حیاط مرکزی را به ساختمان میانی متصل می کند، ساختمان میانی که از قسمت اصلی عمارت است جهت شرقی - غربی دارد و یک ردیف اطاق در دو تراز مختلف قرار دارند و ما بین دو حیاط مرکزی و شمالی قرار گرفته اند که موجودیت این بنا را شکل می دهند ردیف اطاقها از جنوب و شمال به وسیله یک ایوان طولی به حیات های طرفین مرتبط می شوند. در این قسمت چهار اطاق وجود دارد که مورد استفاده متفاوتی دارند، سه اطاق غربی محل زندگی افراد خانه است و اما یک اطاق در قسمت شرقی شخصیت دیگری دارد این اطاق محل زندگی صاحبخانه است، حضرت آیت الله طالقانی و پدرشان در این اطاق می زیسته اند فضایی دنج و آرام با چشم انداز های زیبا و رویایی با دیوارهای قطور و گلین و تناسباتی انسانی، فضایی برای خلوت آسایش، عبادت و تفکر خلق شده است این فضا حاصل اندیشه هنرمندی است که می دانسته است برای چه کسی در کجا و به چه منظوری ساختمان می سازد. این بنا تحت شماره ثبت ۲۰۰۹ سال ۱۳۷۷ در فهرست آثار ملی به ثبت رسید» .

موزه واکسن سازی رازی

سازمان موسی : وزارت کشاورزی؛

نشانی : حصارک، مؤسسه تحقیقات و واکسن سازی رازی؛

زمینه اصلی فعالیت تخصصی موزه : « فراهم آوری آخرین منابع اطلاعاتی روز و تکنولوژی های پیشرفته در تأمین نیاز های اطلاعاتی علمی و ارتباطات محققین و پژوهشگران مؤسسه رازی و سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور .

موزه سرم سازی رازی

موزه تاریخ حیات طبیعی و تنوع زیستی

سازمان موسی : اداره کل محیط زیست استان البرز ؛

نشانی : کرج پارک شهید چمران، ضلع غربی پارک؛

زمینه اصلی فعالیت : «آشنایی گروه های سنی مختلف با گونه های جانوری و گیاهی موجود در استان اشاعی فرهنگ زیست محیطی و لزوم حفاظت از محیط زیست، جمع آوری و نمایش گونه های جانوری با محوریت موجود در استان، گونه های گیاهی، نمونه سنگ فسیل، و انواع جمجمه و اسکلت وردپای جانوران»

موزه تاریخ حیات طبیعی و تنوع زیستی؛

کاخ مروارید (کاخ شمس)

سازمان مؤسس: سازمان میراث فرهنگی گردشگری، صنایع دستی و گردشگری؛

وضعیت فعلی موزه: در دست تجهیز؛

آدرس: کرج، مهرشهر، بلوار ارم روبروی پارک هامون.

زمینه اصلی فعالیت تخصصی موزه: فرهنگی، تاریخی؛

این کاخ در زمینی به وسعت ۱۱۱ هکتار با ۲۵۰۰ متر زیربنا بین سالهای ۱۳۴۵/۴۷ در مهرشهر کرج برای استفاده شمس، خواهر محمدرضا شاه احداث شد.

بخش های مختلف کاخ عبارتند از: سالن طلایی بار، دفتر مخصوص شمس، سالن پذیرایی، سالن سینما، سالن بیلارد، استخر، آب نما، محل نگهداری پرندگان کمیاب، اتاق های خواب و...

یکی از مهمترین بخش های این کاخ اتاق صدف است که تزئینات مختلفی داشته و نمای بیرونی آن به صورت حلزونی شکل ساخته شده است. در فضای بیرونی دریاچه کوچکی سه طرف کاخ را احاطه کرده است.